

Instruks om Fiskeridirektoratets kontrol af forbrugeroplysninger til brug ved salg af visse fisk og fiskerivarer

Instruksen indeholder oplysninger om:

- Mærkning (afsnit 1)
- Fødevarestyrelsens vejledning om ordningen (afsnit 2)
- Hvilke varer ordningen omfatter (afsnit 3)
- Hvornår oplysningerne skal være til stede (afsnit 4)
- Oplysningerne (afsnit 5) – Handelsbetegnelsen, Fangstområde, Produktionsmetode
- Aktørernes rolle (afsnit 6) – Fiskeren, Transportøren, Samlecentraler o. lign. , Auktioner
- Kontrol (afsnit 7) – Grænseflader mellem Fiskeridirektoratet og Fødevarestyrelsen, Fiskeridirektoratet, Fødevarestyrelsen

1. Mærkning af fisk og fiskerivarer

Fra den 1. januar 2002 skal de nye regler for forbrugeroplysning på fiskerivarer, [Kommissionens Forordning \(EF\) nr. 2065/2001](#) af 22. oktober 2001 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 104/2000 for så vidt angår forbrugeroplysning om fiskerivarer og akvakulturprodukter, finde anvendelse.

Forordningen gennemfører art. 4 i den nye markedsordning, [Rådets Forordning \(EF\) nr. 104/2000](#) af 17. december 1999 om den fælles markedsordning for fiskerivarer og akvakulturprodukter.

De fiskerivarer, der er omfattet af ordningen, må kun udbydes til salg *til den endelige forbruger*, hvis artens handelsbetegnelse, produktionsmåde og fangstområde fremgår af etiketteringen eller mærkningen, jf. art. 4 i Rådets Forordning (EF) nr. 104/2000.

Undtaget herfra er små mængder, der afsættes direkte til forbrugerne af fiskere. "Små mængder" må under ingen omstændigheder overstige 20 EUR (ca. 150 DKK) pr. køb og skal alene stamme fra sælgerens egen bedrift, jf. art. 7 i Kommissionens Forordning nr. 2065/2001. Denne maksimumsgrænse vil blive anvendt af Fiskeridirektoratet.

Der er dog en overgangsordning, således at produkter, der er markedsført eller mærket inden 1. januar 2002, fortsat kan sælges, og gammel emballage kan anvendes, til lagrene er opbrugt.

Medlemsstaterne skal indføre en kontrolordning med hensyn til sporbarheden af de produkter, der er omfattet af ordningen.

Der skal for overblikkets skyld også henvises til den gældende bestemmelse i artikel 28, stk. 2a, i Kontrolforordningen, [Rådets Forordning \(EØF\) nr. 2847/93](#) af 12. oktober 1993 om indførelse af en kontrolordning under den fælles fiskepolitik med senere ændringer, hvorefter enhver erhvervsdrivende med ansvar for salg, oplagring og transport skal kunne bevise fiskens geografiske oprindelse, *eller* at fisken hidrører fra akvakultur, når der for fiskearter er fastsat mindstemål i medfør af [Rådets Forordning \(EØF\) nr. 3760/92](#) af 20. december 1992 om en fællesskabsordning for fiskeri og akvakultur.

2. Fødevarestyrelsens vejledning om ordningen

Fødevarestyrelsen har udstedt en vejledning om forbrugeroplysning ved salg af visse fiskevarer, som findes på [Fødevarestyrelsens hjemmeside](#) .

Afsnittet "Sporbarhed" omhandler det, der er mest relevant for Fiskeridirektoratet.

3. Hvilke varer er omfattet af ordningen?

De fiskerivarer, der fremgår af art. 1, litra a-c, i Rådets Forordning (EF) nr. 104/2000, er omfattet af mærkningskravet. Disse er:

- Levende fisk
- Fisk, der er fersk, kølet eller frosset – inkl. filet og hakket fisk
- Fisk, der er tørret, saltet, i saltlage, røget (inkl. kogt før eller under røgning)
- Krebsdyr – også afskallede, levende, ferske, kølede, frosne, tørrede, saltede eller i saltlage; krebsdyr med skal – kogt i vand/dampkogte, kølede, frosne, tørrede, saltede eller i saltlage
- Bløddyr – også uden skal, levende, ferske, kølede, frosne, tørrede, saltede eller i saltlage; hvirvelløse vanddyr andre end krebsdyr og bløddyr - levende, ferske, kølede, frosne, tørrede, saltede eller i saltlage
- Mel, pulver og pellets egnet til menneskeføde.

Andre varer er *ikke* omfattet af mærkningskravet, f.eks.:

- Fisk – tilberedt eller konserveret
- Krebsdyr, bløddyr og andre hvirvelløse vanddyr – tilberedt eller konserveret.

4. Hvornår skal oplysningerne være til stede?

De krævede oplysninger skal være til rådighed på ethvert afsætningstrin, og skal **enten** fremgå af etiket/emballage **eller** et handelsdokument, der ledsager varen (inkl. faktura), jf. art. 8 i Rådets Forordning (EF) nr. 2065/2001.

De krævede oplysninger skal derfor være til stede *ved udbud af varen/første salg* og evt. efterfølgende afsætningstrin, således at den endelige udbyder vil kunne opfylde et krav om mærkning. Da reglerne gælder for hele EU-området, er der ikke mulighed for at skelne mellem fisk landet i dansk havn til det danske marked og fisk til andre europæiske lande.

5. Angivelse af forbrugeroplysningerne

a) Handelsbetegnelsen

For så vidt angår handelsbetegnelsen er der udarbejdet en omfattende liste over de enkelte arter på dansk og latin (videnskabeligt navn). Listen findes på [Fødevarestyrelsens hjemmeside](#).

Begge angivelser skal følge fisken, uanset om denne er solgt/skal sælges på det danske marked eller i andre europæiske lande. Den videnskabelige betegnelse kan dog udelades ved salg til den endelige forbruger, dvs. betegnelsen kan frivilligt anføres.

Når en blanding af *forskellige arter* udbydes til salg, skal de krævede oplysninger anføres for hver art, jf. art. 6, stk. 1, i Kommissionens Forordning nr. 2065/2001.

b) Fangstområde

Det geografiske fangstområde vil for Danmarks vedkommende være det nordøstlige Atlanterhav (FAO-område 27) eller Østersøen. Afgrænsningen af disse områder kan ses på adressen: ftp://ftp.fao.org/fi/maps/world_2001.gif

I praksis skal det således oplyses positivt, hvis fangsten kommer fra Østersøen.

Østersøen er i bilaget til Kommissionsforordningen angivet som FAO-område nr. 27. **III d**. Dette område afgrænses som følger:

Vestlig grænse: Farø-linjen samt en linje fra Gedser ret øst til 12°00' østlig længde og ret syd langs 12°00' østlig længde.

Nordlig grænse: En lige linje fra Stevns Røde Fyr til Falsterbo Fyr.

Dette svarer til afgrænsningen af underområde 24 i forhold til underområderne 22 og 23. Fiskerikontrollørerne bedes derfor være opmærksom på, at fisk fanget i underområderne 22 og 23 skal mærkes som fanget i det nordøstlige Atlanterhav (FAO-område 27).

Når en blanding af samme arter med *forskellige fangstområder* udbydes til salg, skal mindst området for det parti, der er mest repræsentativt for mængden, anføres, ledsaget af en angivelse af, at fiskerivaren stammer fra forskellige fangstområder, jf. art. 6, stk. 2, i forordningen.

Dette betyder, at når et parti *udbydes* til salg, kan det bestå af en større del af en art fra f.eks. Kattegat og en mindre del af den samme art fra Østersøen (III d). Det Nordøstlige Atlanterhav skal anføres som fangstområde, og partiet skal ledsages af en angivelse af, at partiet stammer fra forskellige fangstområder.

Hvis blandingen består af samme art fanget i Østersøen (III d) og et andet farvand, bør partierne holdes identificerbare så længe som muligt, så kravet om det mest repræsentative område (mængdemæssigt) vil kunne overholdes/dokumenteres overholdt.

En last, der inden landing er solgt direkte fra en fisker til en person/virksomhed, der skal behandle fisken med henblik på udbud til forbrugeren, f.eks. som filetter, kan godt være blandet om bord og stadig overholde reglen om udbud af partier med angivelse af det mest betydelige farvand, jf. forordningens artikel 6, stk. 2.

For fisk, der ikke er solgt på forhånd, og som derfor må forventes at skulle udbydes via auktion, er det nødvendigt at kende det nøjagtige fangstområde. Som konsekvens heraf, skal fisk (løst i lastrum e.lign.) holdes adskilt om bord, hvis der *på én fangstrejse* er fisket i både Østersøen (III d) og et andet farvand. Fisk i kasser skal holdes adskilt og/eller ilægges en seddel med angivelse af farvand.

Enhver erhvervsdrivende kan desuden (frivilligt) anføre en mere præcis angivelse, jf. art. 5, stk. 2, i Kommissionsforordningen.

c) Produktionsmetode

Produktionsmetoden angives som "... fanget ..." (farvand ved havfiskeri), "... fanget i ferskvand ..." (ferskvandsfiskeri) eller "... opdrættet ..." (akvakultur), jf. artikel 4 i Kommissionsforordningen.

Hvis fisken er fanget på havet, kan produktionsmetoden udelades ved salget til den endelige forbruger, hvis det af handelsbetegnelsen og fangstmetoden klart fremgår, at der er tale om en fisk, som er fanget på havet. Fiskeridirektoratet tillader generelt, at særskilt oplysning om produktionsmetode kan udelades, når der er tale om arter, der ikke faktisk opdrættes ved akvakultur, hvorfor der ikke kan være *faktisk* tvivl om produktionsmetoden, f.eks. rødspætte. Således vil f.eks. "Nordsøtorske" eller "Skagerrak-rødspætte" være tilstrækkelig

oplysning, der naturligvis skal kunne dokumenteres ved tilbagesporing.
Fangstområdet skal fortsat oplyses.

6. De involverede aktørers opgaver

a) Fiskeren

Fiskeren skal give de nævnte oplysninger til den, der modtager, transporterer eller køber fisken direkte.

Fangster noteres med fangstområde i logbogen, jf. logbogsreglerne. For fartøjer, der fisker i henhold til farvandserklæring, fremgår fangstområdet heraf. Dette ændres der ikke på.

I de tilfælde, hvor et fartøj på samme fangstrejse har fisket i flere farvande, hvoraf det ene er Østersøen (område III d), skal fisk fra de forskellige farvande kunne identificeres fysisk, dvs. holdes adskilt om bord eller få lagt seddel med angivelse af hhv. Østersøen eller Det Nordøstlige Atlanterhav i de respektive kasser.

Ved direkte salg fra fartøj til førstegangskøber/virksomhed gives oplysninger direkte til køber. Hvis virksomheden ligger inden for havneområdet, kan oplysningerne gives i forbindelse med handlen f.eks. ved faktura. Partiet skal kunne identificeres fysisk.

Hvis fisken skal transporteres uden for havneområdet, vil oplysningerne mest praktisk kunne gives i transportdokumentet. Transportøren er bl.a. ansvarlig for, at alle de krævede oplysninger er til stede, f.eks. i transportdokumentet, når fisken modtages til transport (se under pkt. b).

b) Transportøren

Ifølge art. 13 i Rådets Forordning (EF) nr. 2847/93 (Kontrolforordningen) skal alle fiskerivarer, som transporteres til et andet sted end landingsstedet, ledsages af et transportdokument, indtil første salg har fundet sted. Kravet gælder al transport af fisk landet af fiskerfartøjer i et EU-land uanset nationalitet.

Der er i det gældende standarddokument et felt til "geografisk oprindelse" (dvs. fangstområde). Skemaet findes på Fiskeridirektoratets Hjemmeside.

Dokumentets felt "fiskeart" er blevet justeret med en fodnote, således at artens videnskabelige navn også kan anføres. En kort gengivelse af de mest almindelige latinske betegnelser på de fisk, der normalt forekommer herhjemme, forefindes også.

Transportdokumentet kan i stedet erstattes af en landingsopgørelse/erklæring vedrørende transporterede mængder (fartøjer på mindst 10 m), dvs. kopi af blåt logbogsblad, eller en kopi af T2 M-dokumentet, der angiver de transporterede mængders oprindelse. Det er en forudsætning for at anvende disse dokumenter, at de *mindst* indeholder de samme oplysninger som transportdokumentet. Hvis en transportør kun modtager en del af et fartøjs fangst, skal der udfærdiges transportdokument. Transportøren er ansvarlig for, at der foreligger et korrekt dokument, og at der er overensstemmelse mellem det transporterede og det, der er anført i dokumentet.

Transportøren skal udstede transportdokument for hvert parti, medmindre han er fritaget herfra ifølge art. 13 i Kontrolforordningen, dvs. hvis transportdokumentet erstattes af en kopi af en landingserklæring vedrørende de transporterede mængder eller kopi af et T2 M-dokument vedrørende de transporterede mængders oprindelse. Art og fangstområde fremgår af dokumentet.

Transporteres fisk fanget i forskellige farvande, hvoraf det ene er Østersøen (III d), i samme transportmiddel, skal partierne fysisk kunne identificeres, f.eks. med ilagt seddel med fangstområde, så kasserne med fisk fra Østersøen kan følges med de tilhørende transportdokumenter. Transportøren skal sikre, at identiteten fortsat skal kunne dokumenteres, f.eks. ved at ilægge seddel, hvis dette ikke allerede er sket på fartøjet.

Der henvises i øvrigt generelt til Fiskeridirektoratets *instruks om transportdokumenter*, herunder for proceduren, hvis dokumenterne ikke er i orden eller ikke forefindes.

c) Samlecentraler o.lign.

Der er for samlecentraler o.lign. ikke tale om store ændringer i forhold til den gældende praksis.

I de tilfælde, hvor samlecentraler modtager fisk fra transportører, skal det sikres, at transportdokumentet el.lign. indeholder de nødvendige oplysninger.

I den daglige tilrettelæggelse af arbejdet kan det underforståes som tilstrækkeligt, at fangster landet i Danmark er fanget i Det Nordøstlige Atlanterhav (FAO-område 27), dvs. det skal over for auktionerne positivt oplyses, hvis der er tale om partier fra Østersøen (III d).

Partierne skal kunne fysisk identificeres, dvs. holdes adskilt, hvis der samtidig er partier fanget uden for område III d.

Den videnskabelige betegnelse også for de almindelige betegnelser som torsk, rødspætte o.lign. skal oplyses over for auktionerne, medmindre der er konkret tvivl om den korrekte betegnelse. Betegnelserne skal allerede fremgå af trans-

portdokumentet eller andet relevant dokument, se under Transportøren, pkt. b.

Ved direkte salg fra samlecentral til førstegangsopkøber/virksomhed skal oplysninger om handelsbetegnelse (dansk/latin), produktionsmetode og fangstområde gives direkte til køber (skal fremgå af faktura).

d) **Auktioner**

For varer, der modtages på auktionen med henblik på at blive udbudt for første gang fra en transportør, skal auktionen (bevillingshaver eller dennes ansatte) altid kræve en kopi af ledsagedokumentet, jf. § 18, stk. 2, i [bekendtgørelse nr. 1061 af 17. december 1999](#) om offentlig fiskeauktion. Dokumentationen kan også bestå i kopi af logbogsblad, landingserklæring, vejsesedel, T2 M-dokument eller overtagelseserklæring. Auktionen har således pligt til at gøre sig bekendt med fiskens oprindelse.

Når fisken sælges på auktion til førstegangsopkøbere/virksomheder, skal auktionen sikre, at oplysninger om handelsbetegnelse (dansk/latin), produktionsmetode og fangstområde gives til køber (skal fremgå af salgsnotaen til køber).

De nævnte oplysninger skal være til rådighed på ethvert afsætningstrin. Auktionen har ikke *pligt* til ved udbud at oplyse nærmere angivelse af fangstområdet end "FAO 27/Nordøstlige Atlanterhav" eller "Østersøen". Hvis fisken, når den udbydes til den endelige forbruger, skal mærkes med f.eks. "Kattegat-rødspætter", skal dette fangstområde kunne dokumenteres. Aftagere, der måtte have brug for denne oplysning, må spørge auktionen.

7. Kontrol

a) Grænseflade mellem Fiskeridirektoratet og Fødevarerstyrelsen

Den samlede opgave vedrørende mærkningsordningen er delt mellem Fiskeridirektoratet og Fødevarerstyrelsen.

Fiskeridirektoratet skal kontrollere, at de nødvendige oplysninger er til stede, indtil første omsætning har fundet sted, hvilket er det tidspunkt, hvor Fødevarerstyrelsens kompetence tager over.

Den kontrol, som skal foretages af Fiskeridirektoratet, vil følge den grænse-
dragning, som fremgår af den gældende aftale mellem de to direktorater.

Ifølge aftalens pkt. 2.2 og pkt. 2.3 foretager Fiskeridirektoratet det daglige tilsyn med fisk i første omsætningsled (EU, EØS og Grønland) og kontrol af import (fra tredjelande) af fersk fisk. Kontrollen udføres ved landing eller inden første salg og består i en organoleptisk/visuel vurdering og det nødvendige pa-

pirarbejde. I forbindelse med kontrollen af, at fisken opfylder kravet til konsumegnethed, vil det kunne påses, at kasserne/partierne er behørigt identificeret, og at papirerne indeholder de fornødne oplysninger.

Kontrol med indførsel af animalske fødevarer, f.eks. færdigpakkede fiskevarer, fra tredjelande henhører under Fødevedirektoratet/Fødevareregionerne.

b) Fiskeridirektoratet

Fiskeridirektoratet skal kontrollere, at oplysningerne er til stede *ved første gangsomsætning af fisken*. Det bør sikres, at oplysningerne kan spores gennem kæden fra fartøj til første salg.

Fiskerikontrollørerne skal foretage kontrol af ordningen, indtil første salg har fundet sted.

Kontrollørerne skal påse, at relevante dokumenter som f.eks. fakturaer/handelsdokumenter og transportdokumenter indeholder oplysning om handelsbetegnelse (handelsbetegnelse på dansk/latin), fangstområde og evt. produktionsmetode. Logbøger fra fartøjer med logbogspligt kan inddrages ved supplerende underliggende dokumentkontrol. Kontrol foregår ved stikprøve. Ved fremtidige regnskabskontrolbesøg må disse oplysninger ligeledes skulle undersøges, f.eks. ved kontrol af bilag, fakturaer osv.

Derudover gennemføres som hidtil kontrol med fiskens identifikationsmærkning, jf. [bekendtgørelse nr. 1095 af 15. november 2004 om mærkning m.v. af fødevarer](#), fartøjer, redskaber og fisk i de situationer, hvor fartøjet under fiskeri har været i berøring med kemisk krigsmateriel, jf. [bekendtgørelse nr. 710 af 16. oktober 1986](#) om ilandbringelse af fisk fra områder med kemisk krigsmateriel.

Det bemærkes, at der ikke vil blive gennemført ændringer i indberetningsreglerne indeholdt i [bekendtgørelse nr. 1175 af 17. december 1999](#) om registrering og kontrol af oplysninger om fisk, der landes direkte, og fisk, der importeres (Kontrolbekendtgørelsen).

Kontrollørerne skal desuden være opmærksomme på, at fisk, der detailpakkes ombord, f.eks. hummer, er korrekt mærket.

Korrekt mærkning ved udbud af varen til forbrugeren forudsætter, at alle opfylder deres forpligtelser undervejs i kæden, for så vidt angår opgivelse af korrekt information (især farvandsområde), adskillelse af delpartier ved fiskeri i Østersøen (III d) og andetsteds på samme fangstrejse, adskillelse undervejs til førstegangssalg osv. plus sikring af, at oplysningerne når frem sammen med de tilhørende varer (med forbehold for lovligt udbud af blandede partier). Ethvert led i kæden er afhængig af det forrige led, og hverken købere/omsættere

eller forbrugere kan se på fisken, hvor den kommer fra. Det er derfor altafgørende, at oplysningerne foreligger/papirerne er i orden, og partierne fra forskellige farvande (Østersøen IIIId eller nordøstlige Atlanterhav) holdes behørigt adskilt undervejs.

Rådet (fiskeriministrene) vedtog den 29. november 2001 en maximumsgrænse for indhold af dioxin i fersk fisk, fiskemel og fiskeolie, der gælder fra 1. juli 2002. Især fede fisk fra Østersøen kan få svært ved at overholde de fastsatte grænser.

Da fisk/fiskevarer fremover skal mærkes med fangstområde, herunder "Østersøen", skal fiskerikontrollørerne særligt være opmærksomme på, at fisk fanget i Østersøen (IIIId) ikke "omdøbes", eller fiskens oprindelse, dvs. fangstområde, ikke "sløres" på anden vis, f.eks. ved transport af fisken med henblik på salg andre steder i landet.

Kontrollen skal fortsat foregå ved stikprøve.

Betaling for hygiejnekontrol

Kommissionens Forordning (EF) nr. 2065/2001 anvender ordet "parti" (se instruksens pkt. 5b), men en adskillelse af en mængde fisk om bord skulle ikke give problemer i relation til betaling for hygiejnekontrol. Aftager en køber kun en del af et fartøjs last, betales for hygiejnekontrol af denne del/parti, ligesom der betales for resten af lasten. Hvis hele lasten aftages af én køber, betales for dette ene parti. Adskillelse/identifikation af fisk fra Østersøen (IIIId) og fisk fra resten af Det Nordøstlige Atlanterhav (FAO-område 27) ændrer ikke herpå.

c) Fødevarestyrelsen

Når fisken er solgt første gang, vil oplysningerne skulle fremgå af enten etiket/emballage eller handelsdokument, f.eks. faktura. Kontrollen henhører som nævnt under Fødevareregionerne.

Der henvises til [Fødevarestyrelsens vejledning](#) om forbrugeroplysninger ved salg af visse fiskevarer.